

NORRÆN TUNGUMÁL Í SKÓLAKERFINU

Hugvísindaping, 12. mars 2016

Brynhildur Anna Ragnarsdóttir

Aðkoma stjórnvalda að kennslu í norrænum tungumálum

- Norrænar samþykktir
- Lög og námskrá
- Sveitarfélög annast framkvæmd grunnskóla frá 1996
- Aðbúnaður kennslunnar
- Tími ætlaður til kennslu
- Námsgögn
- Starfsþróun, menntun og endurmenntun
- Samsetning kennarahóps

Opinber stefna og samþykktir

Íslensk

- § 25 í lögum um grunnskóla 2008 nr. 91
 - Danska/norræn tungumál eru skyldunámsgreinar
- Aðalnámskrá – ein námskrá fyrir dönsku/norræn tungumál og ensku
 - Nemendur í norsku og sænsku eru ekki byrjendur – hefja nám á stigi 2

Nordisk sprogkoordination (2009)

- um skiplag norræns tungumálasamstarfs

Málstefna norðurlanda (Nordisk Ministerråd 2006)

- Erklærer, at deklARATION om nordisk sprogpolitik skal udgøre grundlaget for en samlet, langsigtet og effektiv sprogpolitisk indsats,
- Deklarerer, at hensigten er at fortsætte arbejdet med at realisere de langsigtede sprogpolitiske mål i deklARATION om nordisk sprogpolitik.

Tungumálasáttmálinn 29/1966

- um rétt norrænna ríkisborgara til að nota eigið tungumál í öðru norrænu landi

Íslendingar á Norðurlöndunum

- 5% Íslendinga búa á Norðurlöndunum
- 16.000 einstaklingar
- Helmingurinn býr í Danmörku – þar af eru um 3000 námsmenn
- 4000 búa í Noregi og 4000 í Svíþjóð

• norden.org

Sérstaða nemenda í norsku og sænsku

- Sérstaðan er viðurkennd í námskrá og framkvæmd
- Reykjavíkurborg tók yfir ábyrgð á norsku og sænsku við flutning grunnskólans til sveitarfélaganna 1996.
 - nemendur ekki byrjendur – þeir hefja nám á 2. stigi
 - staðkennsla í 7. og 9. bekk
 - stærð nemendahópa er 7-20
 - kennslustaðir í staðnámi eru 6 á Reykjavíkursvæðinu
 - fjöldi nemenda á landsbyggðinni 1 – 25 eftir sveitarfélögum
 - nemendur eru í netnámi í 9. og 10. bekk
- Heildarnemendafjöldi:

2015-2016	Norska	sænska
Reykjavík	45	98
Utan Reykjavíkur	63	83
	108	181

Þróun nemendafjölda í Tungumálaveri

		norska	sænska	
2011-2012	Landið	45	51	96
	Reykjavík	35	38	73
2012-2013	Landið	44	56	100
	Reykjavík	38	54	92
2013-2014	Landið	35	40	75
	Reykjavík	43	73	116
2014-2015	Landið	51	65	116
	Reykjavík	48	78	126
2015-2016	Landið	63	83	146
	Reykjavík	45	98	143

Aðbúnaður kennslu í norsku og sænsku

- Kennsla í norrænum tungumálum hefst í 5./6. – 7. bekk
 - Fyrstu námskrár í norsku og sænsku frá 1999
 - Forkunnáttu er krafist í norsku og sænsku
 - Kennarar norsku og sænsku hafa allir markmálið að móðurmáli og menntun úr heimalandinu.
 - Námið er allt á hendi starfsmanna Tungumálavers síðan 2002
 - Tæknistuðningur mikill og góður

Aðbúnaður kennslu í dönsku

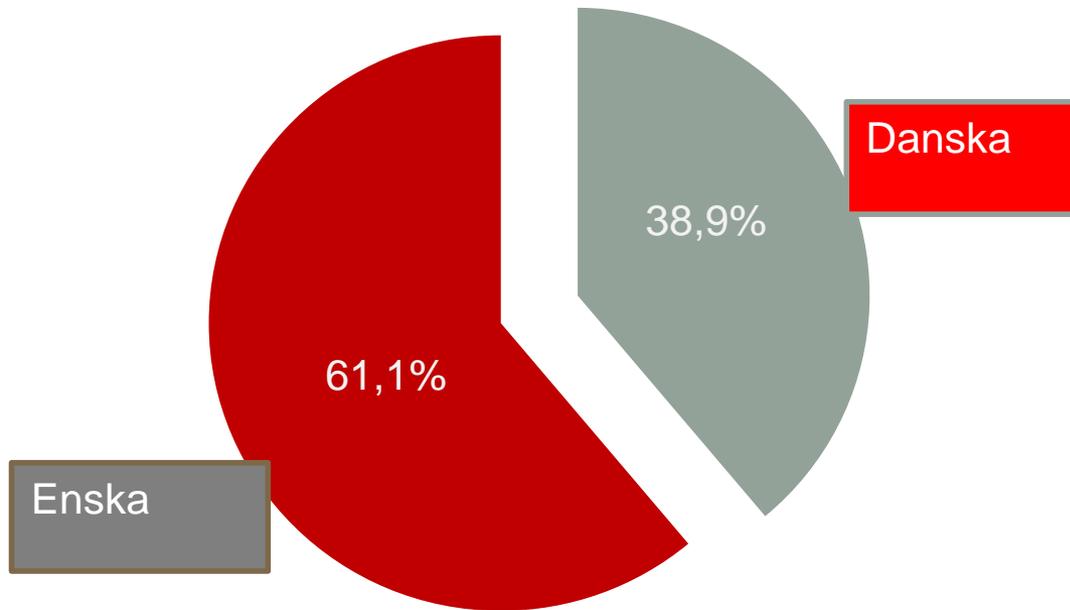
- Byrjendakennsla í dönsku frá 5./6./7. bekk
- Ekki gerður greinarmunur á byrjendum og þeim sem eiga danskt bakland
- Yfirleitt bekkjarkennsla
- Fjórir hópar kennara í dönsku
 - bekkjarkennarar
 - kennarar sem hafa búið í Dk eða eru af dönsku foreldri
 - bekkjarkennari með 40ETC í dönsku
 - fagkennari með BA í dönsku sem aðalgrein(120)alenefag (180), M-pæd/MA
- Námið er á hendi skóla/sveitarfélaga
- Tæknistuðningur yfirleitt góður

Tími ætlaður til dönskukennslu – upplýsingar frá október 2015

N=76

1380 mínútur eru ætlaðar til kennslu í erlendum tungumálum.
Oplýsingar frá 91* skolebestyrer i september – oktober 2015

Hæst	
52%	1
46,30%	4
43,50%	7
40,50%	17
37,70%	12
34,70%	16
Lægst	
31,9%	3

Námsgögn í norsku og sænsku

- Bókasafn
- Allt námsefni útbúið af kennurum Tungumálavers og að verulegu leyti einstaklingsmiðað
- Gengur út frá því sem er efst á baugi í heimalandinu – árstíðabundið, sögulegt og menningartengt
- Staðnám: Vefir – wiki síður með verkefnum og viðbótarefni
- Netnám: Námsumhverfið, Moodle
- Kennarar útbúa sjálfir hlustunarefni - lesa mikið af efni inn.

Viðhorf nemenda í norsku og sænsku

94% svarenda finnst mjög jákvætt (62%) eða jákvætt (32%) að hafa norræn tungumál sem skyldunámsgrein

Flestir nemendanna

- eru af íslensku foreldri
- hafa gengið í leik- eða grunnskóla í Noregi/Svíþjóð
- gengið í skóla erlendis **1 – 9½ ár** – og nokkur alls ekki
- eiga fjölskyldu og vini í landi markmálsins
- **33%** hafa tekið þátt í norrænu samskiptaverkefni í skólanum sínum
- hafa meiri áhuga á því að geta lesið, skilið talað mál og talað við aðra á norsku og sænsku, **en dönsku**

Norræn tungumál í framtíð norsku- og sænskunema

- **89%** gæti hugsað sér að vinna/búa/læra á norðurlöndum
- **100%** telja sig mögulega hafa gagn af því að kunna norsku/sænsku
- **94%** telja sig mögulega hafa gagn af því að stunda nám í Noregi/Svíþjóð eða öðrum norðurlöndum
- **79%** telja að þeir geti nokkuð vel/sæmilega gert sig skiljanlega við Dani.

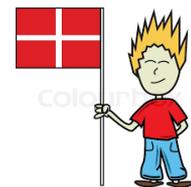

Viðhorf nemenda í dönsku

Um **50%** svarenda finnst mjög jákvætt (15%) eða jákvætt (33%) að hafa norræn tungumál sem skyldunámsgrein – **27%** eru hlutlausir

Flestir nemendanna

- eru af íslensku foreldri, en **14 telja sig til annars þjóðernis**, þ.a. einn Dani
- 11 af 170 hafa gengið í leik- eða grunnskóla í Danmörku í **1 – 10** ár
- um **¼ nemenda** á fjölskyldu og vini í landi markmálsins
- um **19%** tekið þátt í norrænu samskiptaverkefni í skólanum sínum
- hafa álíka mikinn áhuga á því að geta lesið, skilið talað mál og talað við aðra á norsku, sænsku og dönsku.

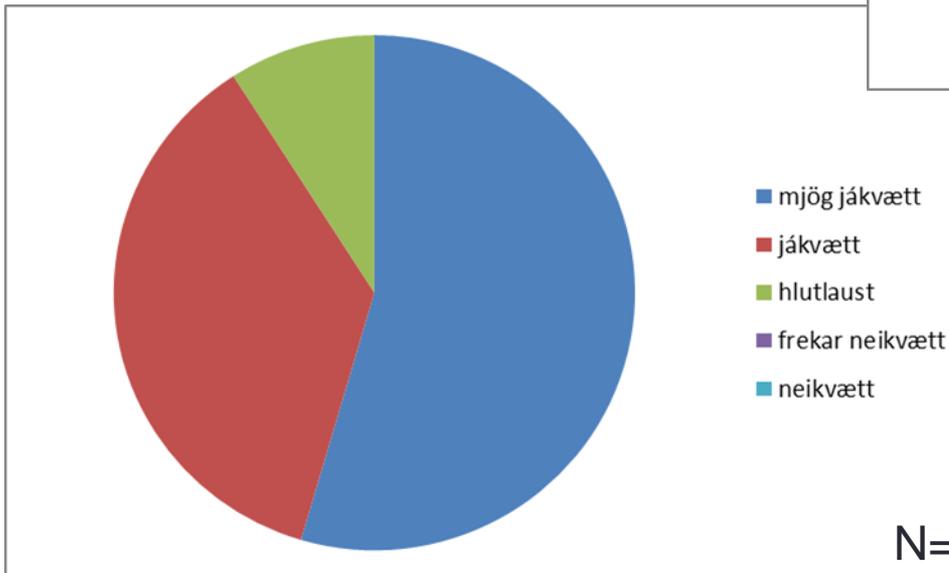
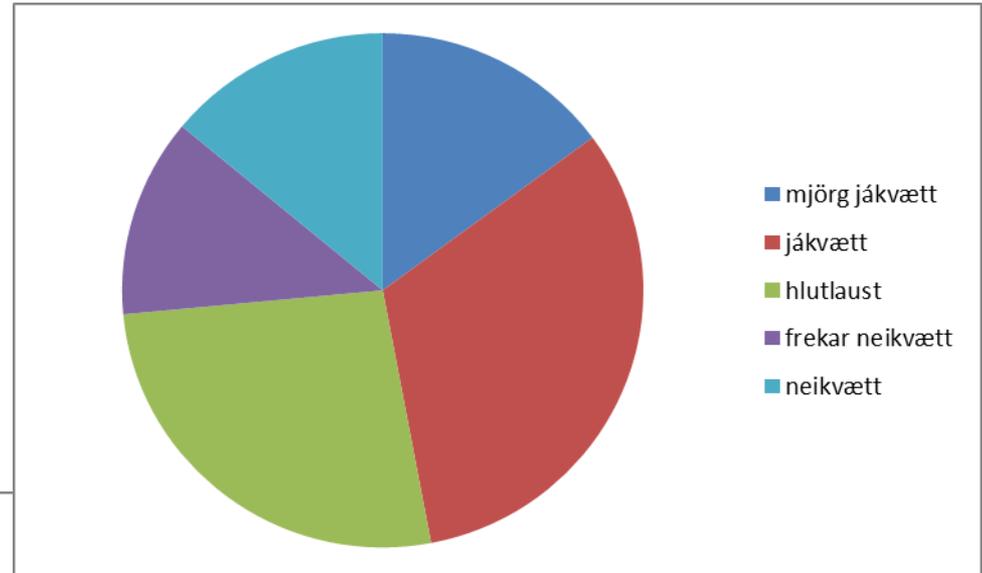
Norræn tungumál í framtíð dönskunema

- um **65%** geta hugsað sér að vinna/búa/læra á norðurlöndum
- um **70%** telja sig mögulega haft gagn af því að kunna dönsku
- um **68%** telja sig mögulega haft gagn af því að stunda nám í Danmörku eða öðrum norðurlöndum
- á milli **55 – 57%** hafa áhuga á samskiptum við ungmenni á norðurlöndum
- **69%** telja að þeir geti nokkuð vel/sæmilega gert sig skiljanlega við Dani, en **57%** nokkuð vel/sæmilega við aðra norðurlandabúa.

Viðhorf nemenda til skyldunáms í norrænum tungumálum við lok grunnskóla, vorið 2016.

N=336 Danska

N=55 Norska og sænska

Sænska í framhaldsskólunum

Í MH eru ca 45 nemendur á hvoru misseri í ýmsum áföngum.

- Stöðupróf

- 10 nemendur tóku stöðupróf í ágúst 2015 og 19 í nóvember 2015.
- með stöðuprófi eru nemendur staðsettir í áfanga.
- þeir sem ekki taka stöðupróf fara beint í 103 – fáir ná því að komast í 303

Í VMA er eingöngu fjarnám í boði í þá í áföngum 103 (forkunnáttu krafist), 203

- 10 nemendur eru í áfanga 203 á vormisseri 2016 – allir úr MA

Norska í framhaldsskólum

MH

H 15

18 nemendur í ýmsum áföngum
NORS2AA05 (103), NORS3CC05 (303)
og NORS3EE05 (503)

V16

12 nemendur í ýmsum áföngum
NORS2BB05 (203), NORS3CC05
(303), NORS3DD05 (403) og
NORS3EE05 (503), auk lokaverkefnis.

Stöðupróf: Ágúst 2015 - 11 nemendur, 3
stóðust

Nóvember 2015 - 28 nemendur. 12 stóðust

Í Verkmenntaskólanum á Akureyri

103 (forkunnáttu krafist), **153, 203**

á vormisseri 2016 féll
NOR203 niður en
NOR 153 var í boði

Á vormisseri 2016 eru 4
nemendur (þar af 1
húsasmiður) í NOR**153** sem
er praktísk norska.

Umræða meðal kennara af FaceBook

„er að vandræðast með námsskrána í erlendum tungumálum. Það er rétt skilið hjá mér að lokamarkmið ensku og dönsku eru þau sömu....eða hvað? **Við byrjum að kenna dönsku í 7.bekk eins og flestir, sé þetta ekki ganga upp!**“

„Þetta er náttúrulega bara út í hött að hafa sömu lokamarkmið í ensku og dönsku. Ég er alltaf jafn pirruð út í þetta. **Þau byrja mun fyrr í ensku og læra ensku með því að horfa á sjónvarpið, fara í tölvuleiki o.s.frv. þannig að það er engan veginn hægt að hafa þetta það sama.**“

MMRN: 29. september 2015

- Varðandi áhyggjur á skerðingu tungumálakennslu í grunnskólum þá vill ráðuneytið benda á kafla 20.2 í aðalnámskrá grunnskóla, þar sem kemur fram að gert er ráð fyrir að við lok grunnskóla hafi nemendur náð hæfni á 3. stigi bæði í ensku og dönsku eða öðru Norðurlandamáli. Jafnframt kemur fram að við lok 3. stigs er miðað við að nemandi hafi náð flestum hæfniviðmiðum B1 Evrópska tungumálarammanum.
- Varðandi áhyggjur í ensku og norrænum tungumálum vill ráðuneytið benda á aðgangsviðmið háskóla <http://www.metilltamalaraduneyti.is/frettir/forsidugreinar/nr/8008>, sem mörg hver kalla eftir meiri hæfni í ensku og dönsku en áður tíðkaðist.
- Lög um framhaldsskóla nr.92/2008 kveða á um að námskrárgerð færist í auknum mæli til framhaldsskólanna, þ.a. þeir hafa nú aukið umboð til að byggja upp nám sem tekur mið af sérstöðu skóla, þörfum nemenda, nærsamfélags og atvinnulífs.
- Jafnframt vill ráðuneytið benda á 10. kafla aðalnámskrár framhaldsskóla frá 2011 sem fjallar m.a. um kröfur ráðuneytisins um innihald námsbrautalýsingar og dæmabraut ráðuneytisins
- Hvoru tveggja sýnir að hægt er að skipuleggja námsbrautir þannig að nemendum gefist kostur á umfangsmiklu vali, s.s. þriðja tungumáli.

- Svar til STÍL 29. september 2015

Norræn tungumál

- Tungumál íslenskrar elítu?
- Afturhvarf til fortíðar?

